

Dấu hai chấm

I - Nhận xét

Trong các câu văn, câu thơ sau đây, dấu hai chấm có tác dụng gì ?

a) Chủ tịch Hồ Chí Minh nói : "Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tốt bậc, là làm sao cho nước ta hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành." Nguyện vọng đó chi phối mọi ý nghĩ và hành động trong suốt cuộc đời của Người.

Theo TRƯỜNG CHINH

b) Tôi xòe cả hai cẳng ra, bảo Nhà Trò :
- Em đừng sợ. Hãy trở về cùng với tôi đây.

TÔ HOÀI

c) Bà thương không muốn bán
Bèn thả vào trong chum.

Rồi bà lại đi làm
Đến khi về thấy lạ :
Sân nhà sao sạch quá
Đàn lợn đã được ăn
Cơm nước nấu tinh tươm
Vườn rau tươi sạch cỏ.

PHAN THỊ THANH NHÀN

II - Ghi nhớ

1. *Dấu hai chấm* báo hiệu bộ phận câu đứng sau nó là lời nói của một nhân vật hoặc là lời giải thích cho bộ phận đứng trước.

2. Khi báo hiệu lời nói của nhân vật, *dấu hai chấm* được dùng phối hợp với *dấu ngoặc kép* hay *dấu gạch đầu dòng*.

III - Luyện tập

1. Trong các câu sau, mỗi *dấu hai chấm* có tác dụng gì ?

a) Tôi thở dài :

- Còn đũa bị điểm không, nó tả thế nào ?

- Nó không tả, không viết gì hết. Nó nộp giấy trắng cho cô. Hôm trả bài, cô giận lắm. Cô hỏi : "Sao trò không chịu làm bài ?"

Theo NGUYỄN QUANG SÁNG

b) Dưới tầm cánh chú chuồn chuồn bây giờ là lũy tre xanh rì rào trong gió, là bờ ao với những khóm khoai nước rung rinh. Rồi những cảnh tuyệt đẹp của đất nước hiện ra : cánh đồng với những đàn trâu thung thăng gặm cỏ ; dòng sông với những đoàn thuyền ngược xuôi.

Theo NGUYỄN THẾ HỢI

2. Viết một đoạn văn theo truyện *Nàng tiên Ốc*, trong đó có ít nhất hai lần dùng *dấu hai chấm* :

- Một lần, *dấu hai chấm* dùng để giải thích.

- Một lần, *dấu hai chấm* dùng để dẫn lời nhân vật.